

Tema: Jastrebovi i golubovi – sukob

1. dio: Kako nastaju sukobi?

Sukob je, baš kao i suradnja, sastavni dio ljudskog ponašanja. Kako to utječe na naš svakodnevni život na razini pojedinca ili kolektiva i kako je to utjecalo na život ljudi u prošlosti?

Nastavni ciljevi u ovom dijelu

Vaši će učenici:

- analizirati uzroke i posljedice sukoba
- razumjeti ulogu pojedinaca i grupa u nastajanju sukoba
- shvatiti pozitivne i negativne aspekte sukoba

Priloženi materijali

Materijal br. 1: zemljovidi, isječci, mural

Materijal br. 2: isječci, definicije, slika

Grupni rad br. 1: Uzroci (15 minuta):

U okviru ove aktivnosti učenici će utvrditi razloge zbog kojih može doći do sukoba među ljudima, počevši iz perspektive međuljudskih odnosa. Podijelite razred u četiri grupe i svakoj grupi dajte veliki list papira na kojem je napisana jedna od sljedećih kategorija međuljudskih odnosa. Zatim neka učenici napišu na papir moguće razloge za sukobe među ljudima koji pripadaju tim kategorijama.

- „Susjedi”
- „Obitelj”
- „Prijatelji”
- „Školski prijatelji ili kolege”

Potom pokrenite raspravu u razredu kako bi se usporedile i suprotstavile različite ideje. Potaknite učenike da svoje ideje pretvore u šire koncepte kako biste ih ponukali na razmišljanje o široj perspektivi i pitanju kako nastaju sukobi na nacionalnoj i međunarodnoj razini. U tim bi konceptima moglo biti riječi o nejednakosti, nepravdi, prevlasti, ugnjetavanju, političkom mišljenju i ideologiji, ambiciji, natjecanju itd.

Nastavna aktivnost br. 1: Revolucije (15 minuta)

Pomoću ove aktivnosti učenici će uvidjeti na koji način uzročnici sukoba istodobno mogu povezati ljude u borbi za promjene. Razmotrit će tri upečatljiva trenutka povijesti te će ih komparativno usporediti: nemire 2011. na Bliskom istoku („Arapsko proljeće”), revolucije 1989. u istočnoeuropskim zemljama pod sovjetskom kontrolom i revolucionarne pokrete u Europi 1848. godine.

Prvo neka učenici prouče zemljovide iz materijala br. 1. Možda ćete morati osvježiti ili sažeti njihovo predznanje o tim događajima kako biste bili sigurni da dobro razumiju specifične uvjete u kojima se svaki od tih revolucionarnih pokreta odvijao. Upoznajte ih s konceptom „domino revolucija” koji se

može upotrijebiti za opis sva tri događaja.

Zatim neka svatko za sebe pročita isječak iz članka povjesničara u materijalu br. 1.

Zatražite od učenika da utvrde i navedu sličnosti i razlike između 2011., 1989. i 1848., a koje se analiziraju u članku. U okviru rasprave u razredu prikupite njihova saznanja i na kraju im pomognite u izradi definicije koncepta revolucije koji taj pojam razlikuje od ostalih sukoba: uloga civilnih društava, uloga ideala itd.

Za kraj ove aktivnosti neka učenici obrade značenje murala tj. zadnjeg dokumenta iz materijala br. 1. Koji se simboli koriste kako bi se predočio koncept revolucije? U kojoj se to mjeri odnosi na slučajeve o kojima se raspravljalo u okviru ove aktivnosti? Neka pogledaju sliku murala i odgovore što misle zašto se „proljeće” koristilo kao simbol u revolucijama 2011. i 1848.? Je li to primjereno?

Grupni rad br. 2: Kultura nasilja (15 minuta)

U svakom sukobu postoji potencijal za nasilje. S obzirom na način na koji se nasilje predstavlja i prikazuje, ovom aktivnošću učenike se potiče na razmišljanje o pitanju razvoja kulture nasilja u društvu.

Pokrenite raspravu u razredu u kojoj će učenici odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Na koji način kroz zabavne aktivnosti i hobije možete biti izloženi nasilju?
- Mislite li da vas takva izloženost čini agresivnijima? Zašto, ili zašto ne?
- Mislite li da zabavne aktivnosti ili hobiji kojima se veličaju aspekti nasilja govore nešto o stavu društva prema nasilju?

Učenici će sada komparativno usporediti aktualnu situaciju s onom u Italiji nakon Prvog svjetskog rata kada je veličanje nasilja, ponajprije djelom i radom nekih umjetnika, pridonijelo pojavi fašizma. Posebno će razmotriti slučajeve dvojice umjetnika futurista iz tog vremena: pjesnika i slikara Filippa Tommasa Marinettija (1874. – 1944.), autora Futurističkog manifesta i jednog od prvih zagovornika Nacionalne fašističke stranke, te slikara Alfreda Gaura Ambrosija (1901. – 1945.) koji je radio u službi Benita Mussolinija od 1920. do 1940.

Neka učenici analiziraju dokumente u materijalu br. 2 i neka o njima raspravljaju u malim grupama. Neka pripreme pismene odgovore na sljedeća pitanja:

- Kako je nasilje prikazano u isječcima iz Futurističkog manifesta?
- Mislite li da se isječak iz Futurističkog manifesta može smatrati govorom mržnje u skladu s definicijom Vijeća Europe? Zašto?
- Što ovaj Ambrosijev crtež Mussolinija govori o vezi između futurizma i fašizma u Italiji nakon Prvog svjetskog rata? Opišite vizualne elemente koji pridonose stvaranju takvog dojma. (*Napomena:* aeroslikarstvo tehnika je slikanja koju su futuristi uveli 1929.; utemeljena je na ideji da tehnologija letenja nudi nove perspektive i novu realnost koja se mora izražavati i u slikanju.)